

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 13C/95/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114217836
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Revický
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2016:8114217836.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom Mgr. Petrom Revickým v právnej veci žalobcu: Home Credit Slovakia, a.s., Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Korytár s.r.o., Sladovnícka 13, 917 01 Trnava, proti žalovanému: L. U., O.. XX.X.XXXX, O. V. Š. XX, XXX XX P., zastúpenému opatrovníkom W. D., súdnou tajomníčkou D. F. X. O. Z., o zaplatenie 699,24 Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

Konanie v časti o zaplatenie sumy 565,26 Eur **z a s t a v u j e .**

V prevyšujúcej časti žalobu **z a m i e t a .**

Náhradu trov konania účastníkom **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Žalobou doručenou súdu 23.6.2014 sa žalobca domáhal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu sumu 699,24 Eur s príslušenstvom. Žalobu odôvodnil len stručne tým, že dňa 25.3.2004 uzatvoril ako veriteľ so žalovaným ako dlžníkom Úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXXX, ktorou sa zaviazal žalovanému poskytnúť dohodnutý úverový rámec vo výške 1.327,76 Eur za účelom kúpy veci alebo úhrady ceny za službu s možnosťou navýšenia, a žalovaný sa zaviazal poskytnutý úver vrátiť a zaplatiť dohodnuté úroky v pravidelných mesačných splátkach, ktorých počet, výška a termín splatnosti je určený v zmluve. Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy sú úverové zmluvné podmienky žalobcu. V jednotlivých splátkach je zahrnutá príslušná (pozn. súdu: žalobcom nikde nedefinovaná) časť úverovej istiny, poplatok za vedenie úverového účtu, úroky a príp. úhrada za poistenie, ak zo zmluvy nevyplýva inak. Žalovaný nedodrжал platobnú disciplínu vyplývajúcu zo zmluvy a poskytnutý úver v dohodnutej lehote nevrátil; žalovaný porušil dohodnuté úverové podmienky. Dňa 1.7.2013 vyzval žalovaného k úhrade dlžnej sumy vo výške 1.492,28 Eur. Ďalej žalobca uviedol, že „k dnešnému dňu predstavuje dlh žalovaného sumu 699,24 Eur“ s tým, že vyčíslenie žalovanej sumy je uvedené v priloženom splátkovom kalendári (pozn. súdu: z priloženej listiny označenej ako splátkový kalendár pritom vyplýva iba výpis z účtu - prehľad o splátkach a poplatkoch a o čerpaní a úhradách bez uvedenia úrokovej sadzby a zrejmeho spôsobu výpočtu úrokov a vyúčtovaných poplatkov).

V písomnom podaní doručenom súdu 6.3.2015 žalobca všeobecne doplnil, že špecifikácia poplatkov a výška úrokovej sadzby bola konkrétne stanovená v Sadzobníku poplatkov a odmien. Uviedol, že uplatňovaná suma 699,24 Eur pozostáva z nasledujúcich položiek:

- istina (dlžná suma úveru bez úrokov z úveru) vo výške 381,89 Eur;
- úrok (z poskytnutej istiny) vo výške 317,35 Eur (312,95 Eur + 4,40 Eur) kód 103 splátkového kalendára za bezhotovostné transakcie + dopočet ku dňu podania žaloby - ich súčet sa rovná jednému úroku pri úrokovej sadzbe 26,28 % ako vyplýva z úverovej zmluvy a sadzobníka;

a zároveň uplatňuje úrok vo výške 26,28 % ročne zo sumy 381,89 Eur (istiny) od 19.6.2014 do zaplatenia s tým, že úrok bol dohodnutý v Sadzobníku poplatkov a odmien, ktorý tvoril neoddeliteľnú súčasť Metodickéj príručky. Zároveň uviedol, že po podaní žaloby žalovaný uhradil sumu v celkovej výške 480,- Eur a v tejto časti zoberal žalobu späť.

Písomným podaním doručeným súdu 9.6.2015 žalobca oznámil, že žalovaný uhradil ďalšie splátky spolu v sume 85,26 Eur a aj v tejto časti zoberal žalobu späť, vzhľadom na čo súd podľa § 96 O.s.p. konanie v časti o zaplatenie sumy 565,26 Eur (480 + 85,26 Eur) zastavil.

Žalovaná sa k žalobe nevyjadrila, hoci jej to súd pri príprave pojednávania uznesením uložil. V písomnom podaní zo dňa 14.8.2014 uviedla len to, že dňa 11.8.2014 (po doručení žaloby) zaplatila 300,- Eur, a žiadala o možnosť zaplatiť dlžnú sumu dvoma splátkami. V ďalšom priebehu konania sa jej ďalšie písomnosti nepodarilo doručiť, jej pobyt napriek šetreniu nie je známy, preto jej bol súdom podľa § 29 ods. 2 O.s.p. ustanovený opatrovník, ktorý sa k návrhu nevyjadril.

Keďže v danom prípade predmet konania neprevyšuje sumu 1000,- Eur (tzv. „drobný spor“ podľa § 200ea ods. 1 O.s.p.), súd vec v súlade s ust. § 115a ods. 2 O.s.p. prejednal bez nariadenia pojednávania.

V zmysle ustanovenia § 79 ods. 1 O.s.p. musí žalobca vo svojom návrhu pravdivo opísať rozhodujúce skutočnosti, ktoré odôvodňujú uplatnený nárok (povinnosť tvrdenia) a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (dôkazná povinnosť).

V sporovom konaní, ktoré je ovládané dispozičnou zásadou, platí, že súd je viazaný žalobou. Nárok uplatnený žalobou je charakterizovaný opísaním skutkových okolností, ktorými žalobca svoj nárok odôvodňuje, a skutkovým základom opísaným v žalobe v spojení so žalobným petitom je potom vymedzený základ nároku uplatneného žalobou, ktorý je predmetom konania. Rozhodujúcimi skutočnosťami sa rozumejú (všetky) údaje, ktoré sú celkovo nutné k tomu, aby bolo jasné, o čom a na akom základe má súd rozhodnúť, a ktoré, ak budú preukázané, umožňujú žalobe vyhovieť (porovnaj tiež napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 23. januára 2002, sp. zn. 25 Cdo 643/2000, in Soubor rozhodnutí Nejvyššího soudu, nakladateľstvo C.H.Beck, zväzok 13, publ. pod označením C 962).

Podľa § 153 ods. 1 O.s.p. súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné.

Podľa § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

Súd vo veci vykonal dokazovanie všetkými predloženými listinnými dôkazmi, a to oboznámením návrhu, úverovou zmluvou č. XXXXXXXXXXX, Úverovými zmluvnými podmienkami spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. (ďalej len „úverové podmienky“), výzvou k splateniu celého úveru s poštovým podacím hárkom, listinou s evidenciou žalobcu o účtovaní a platobnej histórii žalovaného označenej ako Splátkový kalendár, a na základe zhodných (resp. nespochybných) tvrdení účastníkov (§ 120 ods. 3 O.s.p.) a vykonaných dôkazov zistil tento skutkový stav:

Dňa 25.3.2004 uzatvoril žalobca ako veriteľ so žalovaným ako dlžníkom písomnú úverovú zmluvu, na základe ktorej sa žalobca zaviazal poskytnúť žalovanému revolvingový úver variant D, výška mesačnej splátky 1.200,- Sk, výška úverového rámca 30.000,- Sk, odchýlka od základnej úrokovej sadzby 0%, termín splatnosti mesačnej splátky je vždy k 20. dňu v mesiaci. Pod tým je v zmluve výrazne menším drobným písmom napísaný text o tom, že neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy sú Úverové podmienky spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., a že dolu podpísaný klient (žalovaný) svojim podpisom potvrdzuje, že je s nimi oboznámený, považuje ich za dostatočne určité a prejavuje súhlas byť viazaný týmito podmienkami. Určité a zrozumiteľné stanovenie úpravy (resp. odkaz na úpravu) nejakej ďalšej konkrétnej (určitej) časti obsahu zmluvy odkazom na obchodné podmienky (napr. že úročenie - uplatňovanie úrokovej sadzby, spôsob započítavania úhrad, prípadne povinnosť platiť poplatky upravujú obchodné podmienky) zo zmluvy nevyplýva.

Žalobcom predložené úverové podmienky nie sú nikým (a teda ani žalovaným) podpísané. Metodická príručka, ktorej súčasťou mal byť sadzobník poplatkov, predložená nebola.

Z predloženého Splátkového kalendára úhrad vyplýva interná evidencia žalobcu o termínoch a sumách čerpania a úhrad peňažných prostriedkov žalovaným, podľa ktorej žalovaný z tejto zmluvy čerpal postupne na istine sumu 3.557,06 Eur, a na túto zmluvu, resp. úver zaplatil postupne v rôznych dňoch (aj mimo dohodnutých termínov splátok - teda pred a po ich splatnosti) spolu sumu 6.416,83 Eur. Ďalej z tejto listiny vyplýva započítanie týchto úhrad žalobcom (jednostranne) na rôzne položky (istinu, úrok, poplatky, opravné úroky, úrok za hotovostné transakcie) bez toho aby bolo zrejmé členenie splátok na istinu, úroky a iné poplatky, najmä mechanizmus a dôvod (oprávnenosť) započítavania úhrad na jednotlivé položky, a aby pri úrokoch z úveru bol zrejmý spôsob ich výpočtu (z akých súm, za aké obdobie a v akej sadzbe).

Výzvou k splateniu celého úveru zo dňa 27.3.2013 vyzýval žalobca žalovaného s poukazom na omeškanie s úhradou záväzkov k splateniu celého úveru čerpaného na základe tejto zmluvy.

Podľa § 497 zák. č. 513/1991 Zb. (ďalej len „Obchodný zákonník“ alebo aj „OBZ“) zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

Nasledujúce dispozitívne ustanovenia Obchodného zákonníka (od ktorých sa strany v zmysle § 263 ods. 1 OBZ môžu odchyliť) stanovujú výšku úrokov, ich uplatňovanie, ako aj pravidlá splácania a splatnosti úrokov.

Napríklad podľa § 502 ods. 1 OBZ od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Podľa § 503 ods. 1 OBZ záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Ak lehota na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov je dlhšia ako rok, sú úroky splatné koncom každého kalendárneho roka. V čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia ak sa poskytnuté peňažné prostriedky majú vrátiť v splátkach, sú v deň splatnosti každej splátky splatné aj úroky z tejto splátky. Podľa ods. 3 tohto ustanovenia dlžník je oprávnený vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve. Úroky je povinný zaplatiť len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov.

V prejednávanej príhode je zrejmé, že ide o právny vzťah vyplývajúci zo zmluvy o úvere, ktorá má v zmysle ust. § 261 ods. 6 OBZ povahu tzv. absolútneho obchodného záväzkového vzťahu spravujúceho sa ustanoveniami tretej časti tohto zákona. Zo skutočností uvedených žalobcom však vyplýva, že v podrobnostiach ide o nároky medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako spotrebiteľom vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a právny vzťah (zmluvu) medzi účastníkmi je preto potrebné posúdiť aj podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSU“), ktorý stanovuje špeciálnu úpravu spotrebiteľských úverov.

Podľa § 1 ods. 1 ZoSU tento zákon upravuje práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

Podľa § 4 ods. 1 ZoSU zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná.

Obligatórne obsahové náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú uvedené v ust. § 4 ods. 2 ZoSU, podľa ktorého zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať

- a) sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov; ak je to možné, treba uviesť aj súčet týchto platieb s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušlých výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť,
- b) opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje,
- c) cenu tovaru alebo poskytnutej služby,

- d) identifikáciu vlastníka, ak vlastníctvo neprechádza na spotrebiteľa okamihom odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva spotrebiteľom,
- e) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,
- f) meno a adresu spotrebiteľa,
- g) ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov,
- h) podmienky závislé od objektívnych skutočností, pri ktorých splnení môže byť upravená ročná percentuálna miera nákladov,
- i) výpočet nákladov uvedených v §2 písm. c), ktoré neboli zahrnuté do výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov; ide o určenie podmienok, za ktorých musí spotrebiteľ zaplatiť zvýšené náklady. Uvedie sa výška týchto nákladov, spôsob výpočtu alebo čo najpresnejší odhad.

Podľa § 273 OBZ časť obsahu zmluvy možno určiť aj odkazom na všeobecné obchodné podmienky vypracované odbornými alebo záujmovými organizáciami alebo odkazom na iné obchodné podmienky, ktoré sú stranám uzavierajúcim zmluvu známe alebo k návrhu priložené.

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Podľa § 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka písomný právny úkon je platný, ak je podpísaný konajúcou osobou; ak právny úkon robia viaceré osoby, nemusia byť ich podpisy na tej istej listine, ibaže právny predpis ustanovuje inak.

Podľa § 4 ods. 4 ZoSU pri nesplnení podmienok podľa odsekov 2 a 3 je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná, ak bol spotrebiteľovi na jej základe

- a) poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať alebo
- b) dodaný tovar alebo poskytnutá služba.

V zmysle ust. § 4 ods. 5 ZoSU však platí, že od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

Podľa všeobecne akceptovaného výkladu úrokom sa rozumie príjem (výnos) z určitého kapitálu. Pri peňažných prostriedkoch je to cena za získanie peňazí od niekoho druhého, ktorú musí zaplatiť dlžník veriteľovi.

Z povahy veci ako úverového vzťahu s povinnosťou dlžníka vrátiť veriteľovi poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť určité (dohodnuté) úroky (§ 497 OBZ), v spojení s citovanými zákonnými ustanoveniami (s prihliadnutím na právo dlžníka, ak nie je dohodnuté inak, vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve, a jeho povinnosť zaplatiť úroky len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov) vyplýva, že úrok, resp. spôsob úročenia a splácania úveru a jeho jednotlivých častí musí byť vyjadrený určitým a zrozumiteľným spôsobom vylučujúcim pochybnosti o obsahu povinnosti splácať jeho jednotlivé položky (vrátane postupu jej splnenia), a musí byť uvedený v písomnej úverovej zmluve, na ktorú spotrebiteľ pripája svoj podpis. Inak sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, resp. veriteľ na úroky a poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere, nárok nemá.

To znamená, že pre nárok na úroky musí byť v písomnej úverovej zmluve dojednaná úroková sadzba spotrebiteľského úveru a súčasne podmienky ktoré upravujú jej uplatňovanie - ktorými sa, vychádzajúc z podstaty a zmyslu úročenia, rozumejú všetky podmienky tak aby bolo zrejmé ako, resp. z akej sumy a odkedy (napr. či už od dojednania úveru - rezervácie peňažných prostriedkov, alebo od reálneho poskytnutia peňažných prostriedkov v prospech dlžníka, alebo až od určitého iného času v prípade dojednania dočasného bezúročného obdobia) a dokedy sa má uplatňovať (napr. do stanoveného času splatnosti, alebo do vrátenia, alebo inak), a to tak, aby bola jasne určiteľná povinnosť platenia úrokov (napr. aj v situácii prípadného predčasného alebo oneskoreného vrátenia peňažných prostriedkov)

Všetky vyššie uvedené obligatórne obsahové náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere pritom zároveň vo svojej podstate vymedzujú rozhodujúce skutočnosti, ktoré jedine odôvodňujú, resp. v zmysle ZoSU sú spôsobilé (mohli by a mali by) odôvodňovať nárok na úroky a poplatky (odplatu) za úver podľa zmluvy o

spotrebiteľskom úvere, a ktoré preto musí žalobca v súvislosti s nimi pre úspech v konaní riadne tvrdiť (a preukázať). Totiž len ak je v zmluve (presne) stanovený rozsah a spôsob čerpania, úročenia a splácania úveru resp. jeho jednotlivých častí a súvisiacich poplatkov (teda záväzok), iba vtedy zákon s takýmto prejavom vôle spája právne následky (teda vznik práv a povinností), a len vtedy je možné kedykoľvek určiť rozsah všetkých práv a povinností, ktoré sú obsahom daného právneho vzťahu.

Pre úplnosť treba uviesť, že časť obsahu zmluvy síce možno určiť aj odkazom na obchodné podmienky, nemalo by sa to však týkať podstatných náležitostí zmluvy (ale len dojednaní technického a vysvetľujúceho charakteru), keďže s týmito informáciami musí byť spotrebiteľ oboznámený už pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo formulári o zmluvných podmienkach zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 3 ZoSU), a nič by preto, v prípade poctivého prístupu veriteľa, nemalo brániť tomu uviesť ich aj priamo v zmluve (mutatis mutandis aj nález ÚS ČR citovaný nižšie). Okrem toho tiež platí, že stanovenie časti obsahu zmluvy odkazom na obchodné podmienky nemôže byť ani neprimerane všeobecné (nestačí iba zmienka o obchodných podmienkach), pretože ak má byť súčasťou zmluvy (ako prejavu vôle), platia preňho, ak sa s ním majú spájať právne účinky, rovnaké pravidlá ako aj pre iné právne úkony. Časť obsahu zmluvy, ktorú tento odkaz určuje (poukazom na obchodné podmienky), by sa mala preto stanoviť konkrétne (určite a zrozumiteľne, § 37 ods. 1 OZ) tak, aby bolo zrejmé úpravu ktorej časti zmluvy (práv a povinností) treba hľadať a vykladať na inom mieste (napr. v obchodných podmienkach), písomne (§ 4 ods. 1 ZoSu), a zároveň aj nie menším písmom ako iná časť takejto zmluvy (§ 53c OZ). V tomto prípade tomu tak však nebolo.

V tejto súvislosti súd tiež pripomína, že určitosti a zrozumiteľnosti zmluvy o úvere ako dvojstranného právneho úkonu nesvedčí ani rozsiahlosť a neprehľadnosť textu obchodných podmienok napísaná drobným písmom s prípadným súčasným zakomponovaním viacerých podstatných zmluvných náležitostí zmluvy o úvere na ich viacerých miestach. Inými slovami vo vzťahu k ich platnosti súd zdôrazňuje, že v prípade konfliktu záujmov spotrebiteľa a jeho zmluvného partnera je potrebné poskytnúť vyššiu mieru ochrany spotrebiteľovi ako slabšej zmluvnej strane. V kontexte s týmto princípom je potrebné posúdiť aj úverové zmluvné podmienky. Tie zásadne nesmú slúžiť tomu, aby do nich často v neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom napísanej forme skryl zmluvný partner spotrebiteľa podmienky, ktoré sú podstatné, a o ktorých môže predpokladať, že uniknú jeho pozornosti. Pokiaľ tak učiní, spreneverí sa princípu dôvery, a preto takému jednaniu nemožno priznať právnu ochranu pre rozpor s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ).

K tomu možno poukázať aj na právny záver uvedený v náleze Ústavného súdu ČR z 11.11.2013, sp. zn. I.ÚS 3512/11. Podľa neho v rámci spotrebiteľských zmlúv dojednaní o zmluvnej pokute (argumentum a minori ad maius tým skôr o predmete hlavného záväzku resp. o podstatných náležitostiach zmluvy - úrokoch a poplatkoch, pozn. súdu) v zásade nemôžu byť súčasťou tzv. všeobecných zmluvných podmienok, ale len spotrebiteľskej zmluvy samotnej (na ktorú spotrebiteľ pripája svoj podpis). Ústavný súd zdôraznil, že dodávateľ sa má chovať k spotrebiteľovi, ktorý je slabšou zmluvnou stranou poctivo, v opačnom prípade mu nie je možné poskytnúť právnu ochranu. Zásada poctivosti sa prejavuje aj tým, že zmluvné dojednaní nesmú byť umiestnené v oddieloch, ktoré vzbudzujú dojem nepodstatného charakteru. Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednaní technického a vysvetľujúceho charakteru, a naopak nesmú slúžiť k tomu, aby do nich v často neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednaní, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa zrejme uniknú.

V danom prípade, s ohľadom na podanú žalobu, pre komplexné odôvodnenie rozsudku podľa § 157 ods. 2 O.s.p. (s uvedením čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov) považuje súd za potrebné poukázať predovšetkým na to, že žalobca vo svojom návrhu v podstate ani len priamo netvrdil všetky rozhodujúce skutočnosti (skutkové okolnosti), ktoré by konkrétne a komplexne odôvodňovali celý uplatnený nárok, resp. jeho jednotlivé položky. V postupoch dodávateľov, v nadväznosti na ich často neprijateľne zjednodušené a netransparentné obchodné praktiky k spotrebiteľom, stalo sa už aj v súdnom konaní negatívnym javom iba všeobecné uplatňovanie nárokov nekonkrétnym poukazom na prílohy pripojené k návrhu. Na tento trend už reagoval aj zákonodarca, a v ustanovení § 132 ods. 2 platného Civilného sporového poriadku (účinného od 1.7.2016) už výslovne stanovil, že opísanie rozhodujúcich skutočností v žalobe nie je možné nahradiť odkazom na označené dôkazy. V danom prípade však ani z týchto príloh nevyplývajú všetky dôvody uplatnených nárokov. Podľa

názoru súdu ide o typický prejav tzv. „Mcdonaldizácie“ spoločnosti a právnych služieb (pojem použil Václav Vlk: Mcdonaldizace mění advokacii, je nutné reagovat; dostupné na www.ceska-justice.cz <<http://www.ceska-justice.cz>>). Celá žaloba má skôr len všeobecnú rámcovú (formulárovú) podobu s požadovanou úhradou údajného dlhu bez uvedenia všetkých nevyhnutných (rozhodujúcich) skutočností tak, aby bolo jasné o čom a na akom základe má súd rozhodnúť (a to už i vo vzťahu k tzv. istine - kde absentuje výslovné a zrozumiteľné tvrdenie o poskytnutí peňažných prostriedkov v určitej výške a záväzku na ich vrátenie s určitým a zrozumiteľným vymedzením spôsobu tohto vrátenia).

Teória procesného práva podmieňuje úspech účastníka konania v spore unesením dvoch bremien. Ide jednak o bremeno tvrdiť skutočnosti, ktoré môžu privodiť jeho úspech v spore a jednak bremeno tieto skutočnosti preukázať. Ak účastník nesplní svoju povinnosť tvrdiť skutočnosti rozhodné z hľadiska hypotézy právnej normy, potom spravidla ani nemôže splniť dôkaznú povinnosť. Nesplnenie povinnosti tvrdenia, teda neunesenie bremena tvrdenia, má za následok, že skutočnosť, ktorú účastník vôbec netvrdil a ktorá nevyšla inak v konaní najavo, spravidla nebude predmetom dokazovania. Ak ide o skutočnosť rozhodnú podľa hmotného práva, potom neunesenie bremena tvrdenia o tejto skutočnosti bude mať pre účastníka väčšinou za následok pre neho nepriaznivé rozhodnutie.

„Zákon účastníkom ukladá povinnosť tvrdiť všetky potrebné skutočnosti; potrebnosť, teda okruh rozhodujúcich skutočností, je určovaný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov. Táto norma zásadne určuje jednak rozsah dôkazného bremena, t.j. okruh skutočností, ktoré musia byť ako rozhodné preukázané, jednak nositeľa dôkazného bremena. Rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi účastníkmi v spore závisí na tom, ako vymedzuje právna norma práva a povinnosti účastníkov. Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného.“ (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. marca 2012, sp. zn. 6 MCdo 17/2010).

V prejednávanej veci mal žalobca bremeno tvrdenia, že so žalovaným uzavrel platnú písomnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere so záväzkom žalobcu poskytnúť žalovanému peňažné prostriedky, a záväzkom žalovaného poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť žalobcovi určité úroky (a poplatky), a ďalej že mu určité peňažné prostriedky aj reálne poskytol a žalovaný ich nevrátil, prípadne nezaplatil dohodnuté konkrétne špecifikované úroky (a poplatky), a že zmluva obsahuje všetky obligatórne obsahové náležitosti. Žalobca však všetky tieto skutočnosti v konaní riadne ani netvrdil, a žaloba, hoci má po formálnej stránke všetky minimálne obsahové náležitosti, je len rámcová s tvrdením o údajnom dlhu bez uvedenia všetkých skutočností, ktoré by ho odôvodňovali.

Na doplnenie uvedeného súd poukazuje aj na uznesenie Nejvyššího soudu ČR zo dňa 17. 6. 2010, sp. zn. 33 Cdo 2259/2008, podľa ktorého nestačí len „aby žalobce predložil soudu celou řadu listin a v žalobě (či jejím doplnku) souhrnně a nekonkrétně, bez vztahu k jednotlivým rozhodným tvrzením odkázal na tyto listiny. Takový postup by stíral rozdíl mezi skutkovými tvrzeními stran a skutkovými zjištěními, která soud činí z provedených důkazů, a zcela nepřípustným způsobem by přenášel aktivitu a odpovědnost příslušející účastníkům řízení na soud a byl by též v rozporu se základními zásadami občanského (sporného) řízení - zásadou dispoziční, projednací, rychlosti a hospodárnosti.“

Ak pritom súd v tomto prípade z tvrdení žalobcu a predložených príloh (dôkazov) podľa ich obsahu a zmyslu (v snahe o maximálne potlačenie formalizmu pri extenzívnom výklade) vo vzťahu k časti požadovanej sumy (istine) napokon nepriamo odvodil uplatnenie nároku právom na vrátenie poskytnutých (žalovaným čerpaných) peňažných prostriedkov, vo vzťahu k zvyšku - k požadovaným úrokom (a poplatkom) však rozhodujúce skutkové okolnosti zo žaloby a príloh (z predložených dôkazov) nevyplývajú ani nepriamo. Zo skutočností uvedených žalobcom totiž nevyplýva dohoda o úrokoch s uvedením úrokovej sadzby, a určitým a zrozumiteľným spôsobom úročenia poskytnutých súm. Celá argumentácia k nim je v podstate založená len na dôvere v ich strohé vyčíslenie v tzv. splátkovom kalendári (výpise z účtu) vypracovanom žalobcom. Obdobný postup bol síce v minulosti niekedy možný v zmysle bývalého (dnes už neplatného) znenia ust. § 172 ods. 1 O.s.p. (v znení účinnom do r. 2003), ale len ak sa právo opieralo o tzv. výpis z kníh tuzemského peňažného ústavu (zrejme ako relikv bývalého štátneho vlastníctva, kontroly a z toho a priori predpokladanej správnosti účtovania všetkých peňažných ústavov), o ktorý v tomto prípade neide, a aj to iba pri vydávaní platobných rozkazov (procesne bez osobitného skúmania a dokazovania). V súdnom konaní v súčasnosti, s rovnocenným postavením sporových strán, osobitne v prípadoch ex offo kontroly nárokov zo spotrebiteľskej zmluvy v zmysle ust.

§ 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, však nemožno nekriticky akceptovať a vychádzať iba z jednostranných nepreskúmateľných vyčíslení sporovej strany (dodávateľa) bez posúdenia práva. Z tvrdených (a preukazovaných) skutočností musí právo vyplývať. Nemožno súhlasiť s názorom žalobcu, že evidovanie pohľadávky v uvedenom Výpise čerpania, splátok a úhrad je snád akousi verejnou listinou, a tento výpis potvrdzuje výšku žalobcom uplatnenej pohľadávky voči žalovanému. Podľa § 134 O.s.p. iba listiny vydané súdmi Slovenskej republiky alebo inými štátnymi orgánmi v medziach ich právomoci, ako aj listiny, ktoré sú osobitnými predpismi vyhlásené za verejné, potvrdzujú, že ide o nariadenie alebo vyhlásenie orgánu, ktorý listinu vydal, a ak nie je dokázaný opak, i pravdivosť toho, čo sa v nich osvedčuje alebo potvrdzuje.

Vo vzťahu k požadovanej sume úrokov (a poplatkov) žalobca neuviedol (ani nepriamo v prílohách) všetky rozhodujúce skutočnosti umožňujúce ich určenie, prípadne overenie ich výpočtu. Pri uplatnení vyčíslených (kapitalizovaných) úrokov sú takými skutočnosťami, ktoré odôvodňujú ich uplatnenie (nárok), vychádzajúc z ich podstaty, nesporne najmä uvedenie výšky úrokovej sadzby s poukazom na konkrétne skutočnosti, ktorú ju odôvodňujú, a presné uvedenie jednotlivých súm - z ktorých sa uplatňuje, s uvedením konkrétnych období - za ktoré sa pri týchto sumách uplatňuje, spolu s ich skutkovým odôvodnením. Vznik jednotlivých dlžných súm, resp. čiastok v nich zahrnutých, však v danom prípade z tvrdení žalobcu nemožno identifikovať, a teda ani posúdiť. Okrem chýbajúcej úrokovej sadzby z návrhu nevyplýva ani jej uplatňovanie s uvedením úročených súm a období s jej skutkovým odôvodnením pri výpočte úroku, a tieto skutočnosti zo žaloby napokon nevyplývajú ani nepriamo (z predložených príloh).

V návrhovom (sporovom) konaní je pritom zrejme, že je povinnosťou a zodpovednosťou žalobcu tvrdiť všetky také skutočnosti, ktoré by jeho nárok odôvodňovali (bremeno tvrdenia), súd nie je povinný a ani oprávnený vyhľadávať za navrhovateľa rozhodujúce skutočnosti, ktoré by jeho nárok odôvodňovali, tieto len posudzuje (vychádza z tvrdeného a zisteného skutkového stavu), a preto v prípade, že z tvrdených skutočností právo na úroky a poplatky nevyplýva (neunesenie bremena tvrdenia), nemožno mu priznať súdnu ochranu, a nárok žalobcu z takejto žaloby musí byť v tomto rozsahu zamietnutý.

V prejednávanej veci je podľa obsahu žaloby predmetom konania zrejme vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov a úhrada celkových nákladov spojených so spotrebiteľským úverom. Zo splátkového kalendára (výpisu z účtu) vyplýva, že žalovaný v prospech žalobcu už uhradil (vrátil) viac ako mu žalobca poskytol. Vo vzťahu k uplatneným ostatným celkovým nákladom spojeným so spotrebiteľským úverom - úrokom a poplatkom (cene služby) pritom žalobca ani len netvrdil a nepreukázal všetky konkrétne rozhodujúce skutočnosti, ktoré by ich odôvodňovali (ako sa mali platiť, z akých jednotlivých súm - i vzhľadom na predčasné prípadne oneskorené úhrady - ako ich žalobca uplatňuje, odkedy a dokedy - vrátane oprávnenia zápočtu už uhradených súm na ich účet). Preto mal súd za to, že ohľadom tohto nároku žalobca bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno neunesol, teda v čase rozhodovania súd nezistil právny dôvod, podľa ktorého by bol žalovaný povinný túto sumu žalobcovi zaplatiť, uplatnený nárok, podľa toho ako bol predmet konania skutkovo vymedzený v návrhu, aj s prihliadnutím na už vykonané platby (§ 5b zák. č. 250/2007 Z.z.) preto považoval za nedôvodný, a žalobu z toho dôvodu za potrebné zamietnuť.

Okrem toho je zrejme, že úrok a poplatky nie sú v predloženej zmluve o spotrebiteľskom úvere ani uvedené (písomne, určite a zrozumiteľne), a preto ich veriteľ v zmysle § 4 ods. 5 ZoSU od spotrebiteľa nemôže ani požadovať.

Vzhľadom na tieto dôvody má žalobca, z titulu pohľadávok z úverovej zmluvy nárok iba na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov, a keďže zo splátkového kalendára (výpisu z účtu) vyplýva, že žalovaný v prospech žalobcu už sumu poskytnutých peňažných prostriedkov uhradil (vrátil), súd žalobu zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p. Žaloba bola nedôvodná, teda žalovaná by mala právo na náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva, keďže však o trovách konania rozhoduje súd na návrh, žalovaná si ich náhradu neuplatnila, a neúspešný žalobca na ich náhradu nemá právo, súd náhradu trov konania nepriznal žiadnemu z nich.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
13C/95/2014

- 11 -

b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e) doteraz zistený skutkový stav neobstoí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.